SMÅ OG MELLEMSTORE VIRKSOMHEDER

Dette faktablad forklarer, hvordan EU støtter små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Det skitserer de vigtigste EU-foranstaltninger til at styrke deres konkurrenceevne, forbedre adgangen til finansiering og støtte innovation, og det gennemgår de seneste initiativer, der skal hjælpe dem med at tilpasse sig den digitale omstilling, dekarboniseringen og en mere udfordrende økonomisk og geopolitisk kontekst. Det henviser til retsgrundlaget for EU's SMV-politik, dens mål og resultater og Europa-Parlamentets rolle med hensyn til at fremme denne politik.

RETSGRUNDLAG

— Traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF): en række bestemmelser i TEUF fastlægger EU's politiske ramme for SMV'er, navnlig artikel 101-109 om konkurrence, artikel 110-113 om beskatning og artikel 49-54 om etableringsret inden for selskabsretten.

— Kommissionens henstilling om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (2003/361/EF): med henblik på EU's politik defineres SMV'er i henstillingen som virksomheder med færre end 250 ansatte og enten en årlig omsætning på højst 50 mio. EUR eller en årlig samlet balance på højst 43 mio. EUR.

MÅL

SMV'er udgør 99,8 % af alle virksomheder i EU. Ifølge de seneste tal beskæftigede EU's SMV'er omkring 89,8 millioner mennesker i 2024 og er fortsat en vigtig kilde til iværksætteri og innovation.

I lyset heraf er det EU's mål at sikre, at dets SMV-politikker og -foranstaltninger:

— er til gavn for små virksomheder

— styrker SMV'ernes globale konkurrenceevne og

— bidrager til at gøre Europa til et mere attraktivt sted at oprette en virksomhed og drive forretning.

RESULTATER

A. Small Business Act fra 2008:

Kommissionen fremsatte i juni 2008 et omfattende initiativ vedrørende SMV'er i form af en meddelelse om Small Business Act (SBA). Denne pakke har til formål at skabe en ny politisk ramme, der integrerer de eksisterende instrumenter og bygger på det europæiske charter for små virksomheder og den moderne SMV-politik for vækst og beskæftigelse.

1. Intelligent regulering

Et af SBA's vigtigste mål er at mindske bureaukratiet. Af særlig betydning for små virksomheder er ændringerne af:

— direktivet om forsinket betaling, der kræver, at offentlige myndigheder foretager betalinger inden for 30 dage, hvilket fungerer som en sikkerhedsgaranti for SMV'er og

— direktivet elektronisk fakturering, der giver e-fakturaer samme status som papirfakturaer.

Kommissionens meddelelse fra april 2021 om bedre lovgivning indførte desuden "én ind, én ud"-princippet for at begrænse den administrative byrde, som ny EU-lovgivning skaber.

2. Adgang til finansiering

SMV'ernes finansieringsbehov bliver ofte ikke opfyldt af de finansielle markeder. Der er gjort visse fremskridt med hensyn til at forbedre SMV'ernes adgang til finansiering og kredit via lån, garantier og venturekapital. De europæiske finansielle institutioner – Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Investeringsfond – har udvidet deres SMV-relaterede operationer. I november 2011 fremsatte Kommissionen et forslag til en handlingsplan om bedre adgang til finansiering for SMV'er. Handlingsplanen omfatter bl.a. politiske initiativer, der kan lette SMV'ers adgang til venturekapitalmarkederne.

3. SMV'er i det indre marked

Såvel SBA som Kommissionens meddelelser "På vej mod en akt for det indre marked – For en social markedsøkonomi med høj konkurrenceevne" og "Akten for det indre marked II" understregede behovet for en forbedring af rammebetingelserne for virksomheder i det indre marked. En række initiativer og foranstaltninger er allerede truffet eller planlagt med henblik på at fremme etableringen og driften af SMV'er i det indre marked. SMV'erne er desuden undtaget fra opfyldelsen af visse krav på områder såsom konkurrenceregler, beskatning og selskabsret.

I januar 2026 offentliggjorde Kommissionen sin årsrapport om det indre marked og konkurrenceevnen. Den omfattede den første årlige dagsorden for håndhævelse af reglerne for det indre marked, der har til formål at tackle nationale hindringer mere effektivt. Sideløbende hermed fremhævede den femte rapport fra taskforcen for håndhævelse af reglerne for det indre marked (SMET) det arbejde, der er gjort for at mindske de administrative byrder for grænseoverskridende tjenesteydere gennem otte eksempler på bedste praksis og for at fjerne praktiske hindringer såsom åbning af bankkonti på tværs af grænserne. I marts 2026 iværksatte Kommissionen også en indkaldelse af feedback om territoriale forsyningsbegrænsninger, der i strategien for det indre marked fra 2025 blev udpeget som en af de mest skadelige hindringer for det indre marked.

4. Konkurrencepolitik

EU's statsstøttepolitik har længe tilgodeset SMV'er, idet den anerkender de særlige vanskeligheder, som disse virksomheder står over for. I 2014 vedtog Kommissionen en revideret generel gruppefritagelsesforordning for statsstøtte

(forordning (EU) nr. 651/2014). Et af elementerne i moderniseringen af statsstøtten er den øgede fleksibilitet, EU-landene har fået til at yde statsstøtte til SMV'er uden at indhente forhåndsgodkendelse fra Kommissionen, når visse betingelser er opfyldt. SMV'erne har på grundlag af denne forordning kunnet modtage offentlig støtte til en værdi af op til 7,5 mio. EUR.

B. EU-netværk for SMV'er

Som eksempler på netværk rettet mod SMV'er kan nævnes:

— generelle støttetjenester for SMV'er i EU: Enterprise Europe-netværket, SOLVIT, Your Europe og nationale REACH-helpdeske

— innovation og forskning: den europæiske IP-helpdesk, SME Techweb og China IP SME Helpdesk

— sektorspecifik støtte: Europæisk Net af Erhvervsfremme- og Innovationscentre, European Workplace Innovation Network og Gate2Growth.

C. SMV'er og forskning

Forskning og innovation er afgørende for SMV'ers vækst i EU. Under Horisont 2020 (2014-2020) søgte EU at øge støtten til SMV'ers forskning og innovation, navnlig gennem et SMV-specifikt instrument for højrisikoprojekter i den tidlige fase. SMV'ernes konkurrenceevne var også et af samhørighedspolitikkens 11 tematiske mål for 2014-2020 sammen med investeringer på områder som forskning og innovation, lavemissionsøkonomi og informations- og kommunikationsteknologi.

Horisont Europa, der løber frem til 2027, bygger på denne tilgang og omfatter Det Europæiske Innovationsråd, EU's flagskibsprogram, med et budget på 10,1 mia. EUR til støtte for banebrydende innovation gennem hele livscyklussen for nystartede virksomheder og SMV'er fra den første forskningsfase til finansiering og opskalering.

På længere sigt har Kommissionen under EU-budgettet for 2028-2034 foreslået næsten en fordobling af budgettet for Horisont Europa og oprettelse af en ny Europæisk Fond for Konkurrenceevne for at samle flere finansieringsinstrumenter inden for en enklere ramme og imødekomme en central anmodning fra SMV'er i høringsfasen.

D. Program for virksomheders konkurrenceevne og SMV'er

Programmet for virksomheders konkurrenceevne og små og mellemstore virksomheder (Cosme), der blev oprettet ved forordning (EU) nr. 1287/2013, løb fra 2014 til 2020 med et budget på 2,3 mia. EUR. Det støttede SMV'er gennem adgang til finansiering, markedsadgang og internationalisering, iværksætteri og innovation samt støtte til turisme og kreative industrier. Gennem sine finansielle instrumenter mobiliserede det 17,5 mia. EUR til SMV'er, herunder 7,7 mia. EUR i garantier til støtte for mere end 340 000 SMV'er og 3,5 mia. EUR, der udnyttes af 550 000 nystartede virksomheder og vækstvirksomheder. Mere end en halv million SMV'er nød godt af eksportstøtte, handelsmesser og erhvervsnetværk, mens over 200 virksomhedsklynger modtog støtte til grænseoverskridende samarbejde. Cosme støttede også mere end 10 000 SMV'er gennem innovationskuponer og rådgivningstjenester, leverede forretningsudviklingstjenester til mere end 1 000

SMV'er, bakkede op om 1 500 turismeprojekter og støttede 2 000 kreative SMV'er gennem finansiering og uddannelse.

Efter afslutningen af programmet i 2020 blev dets aktiviteter integreret i andre EU-programmer.

E. 2020-2024: støtte til SMV'er i turbulente tider

I marts 2020 offentliggjorde Kommissionen "En ny industristrategi for Europa" og "En SMV-strategi for et bæredygtigt og digitalt Europa", som indeholdt forslag til at hjælpe SMV'er med at drive virksomhed, opskalere og udvide. I april 2020 reagerede Parlamentet på covid-19-pandemiens konsekvenser for industrielle forsyningskæder og SMV'er ved at vedtage en beslutning om en EU-koordineret indsats til støtte for økonomiske genopretningsforanstaltninger. I november 2020 vedtog medlemmerne af Europa-Parlamentet en beslutning om en ny industristrategi for Europa, hvori de opfordrede Kommissionen til at fremlægge en ny industristrategi.

Som fremhævet i SMV-strategien har små virksomheder brug for lettere adgang til finansiering. For at støtte dette blev Parlamentet og Rådet i 2024 enige om ændringer af direktivet om markeder for finansielle instrumenter (2014/65/EU) som led i aftalen om forordningen om børsnotering. Som reaktion på inflationen og den bredere økonomiske usikkerhed, navnlig på grund af stigningen i energi- og råvarepriser, offentliggjorde Kommissionen i september 2023 hjælpepakken for SMV'er. Den omfattede et forslag til en forordning om bekæmpelse af forsinket betaling i handelstransaktioner og et forslag til direktiv om indførelse af et hovedkontorsbaseret beskatningssystem for mikrovirksomheder og SMV'er.

F. 2025-2026: forenkling i praksis

Siden februar 2025 har Kommissionen iværksat en bred forenklingsindsats, idet den i sit arbejdsprogram for 2026 anfører, at mere end halvdelen af dens lovgivningsinitiativer vil fokusere på forenkling og reduktion af de administrative byrder med 25 % generelt og med 35 % for SMV'er.

I maj 2025 lancerede Kommissionen EU's strategi for opstarts- og vækstvirksomheder for at forbedre rammebetingelserne for etablering og opskalering af innovative virksomheder i Europa. Senest fremlagde den den 18. marts 2026 et forslag om at oprette EU Inc. som led i den bredere dagsorden for den 28. ordning: et valgfrit fælles sæt EU-virksomhedsregler, der har til formål at gøre det lettere for innovative virksomheder at komme i gang, drive virksomhed og vokse i hele EU. I henhold til forslaget kan man etablere en virksomhed inden for 48 timer for mindre end 100 EUR uden minimumskrav til aktiekapital og gennem fuldt ud digitale procedurer.

I februar 2026 blev Omnibus I-direktivet vedtaget for at forenkle direktivet om virksomheders bæredygtighedsrapportering og direktivet om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed. Det bidrog til at reducere omfanget af obligatorisk rapportering for SMV'er og lette det overholdelsespres, der væltes over på mindre virksomheder gennem værdikæder.

EUROPA-PARLAMENTETS ROLLE

Parlamentet har konsekvent støttet udviklingen af europæiske SMV'er gennem sit arbejde med bedre regulering, adgang til finansiering, industripolitik og det indre

marked. I de seneste år har det fokuseret på at mindske den kumulative byrde af EU-lovgivningen, forbedre betalings- og finansieringsvilkårene og gøre det lettere for innovative virksomheder at komme i gang og opskalere i hele det indre marked.

Vigtige parlamentariske bidrag:

— Januar 2026: Parlamentet vedtog en lovgivningsmæssig initiativbeslutning om den 28. ordning, hvori det opfordrede til en fælles retlig ramme på EU-plan for innovative virksomheder for at gøre det lettere at oprette og opskalere virksomheder i hele det indre marked.

— Juli 2023: I sin beslutning om status for SMV-Unionen opfordrede Parlamentet til: i) en vurdering af EU-lovgivningens kumulative indvirkning på SMV'er, ii) yderligere forenkling, iii) en hurtigere indsats over for forsinkede betalinger og iv) en større indsats for at frigøre finansiering.

— Juli 2022: I sin beslutning med titlen "Bedre regulering: sammen om bedre lovgivning" opfordrede Parlamentet til større gennemsigtighed med hensyn til "én ind, én ud"-princippet og til, at alle overholdelsesomkostninger tages i betragtning på alle forvaltningsniveauer.

— November 2020: Parlamentet vedtog en beslutning om en ny industristrategi for Europa, hvori det opfordrede til en industristrategi, der inddrager alle industrielle økosystemer, herunder SMV'er.

— September 2016: I sin beslutning om adgang til finansiering for SMV'er og øget diversificering af SMV-finansieringen i en kapitalmarkedsunion opfordrede Parlamentet til bedre adgang til finansiering for SMV'er og mere forskelligartede finansieringskilder gennem kapitalmarkedsunionen.

Dette faktablad er udarbejdet af Europa-Parlamentets Temaafdeling om Omstilling, Innovation og Sundhed. Yderligere oplysninger om dette emne findes på webstederne for Økonomi- og Valutaudvalget (ECON), Udvalget om Industri, Forskning og Energi (ITRE) og Udvalget om det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO).

Matias Kambic / Marianne Simonne Eva MAQUET
04/2026